

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Pœnæ. Pecuniaria. Quibus hujus Pœnæ tribuenda sit pecunia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

taxat suos Vicarios mittebant. Hic abusus impulit ad seviendum in eos, & ad decernendas pœnas contumaciae proportionatas, imò ad eripiendâ Beneficia iis, qui pertinaces in culpâ remanerent. Audiamus ipsum Narbonense Concilium anno 1551. celebratum, *Canone 42. Statuit Concilium, ut Parochi, aliique omnes, qui in Synodis adesse debent, absentes & contumaces puniantur, geminatis etiam panis, praesertim si in nulla totius anni Synodo adfuerint. Et quanto sepius abesse non dubitaverint, tanto graviore illis pœna infligantur: ita, ut, ipso Sacerdotio privari possint, ingravescente contumacia, nisi iustissimas excusationes proferant.*

Concilium Burdigalense anni 1583. *cap. 33.* cum diversas pœnas decrevisset proportionatas contumaciae incremento, eorum, qui nec in Synodis adesse volebant, nec absentia causas reddere, postquam in earum pœnarum numero posuisset à Beneficiis suspensionem, his verbis sermonem absolvit, *tandem ipsam priventur.*

Hanc Concilii Burdigalensis severitatem secutum est Concilium Narbonense, anni 1609. *cap. 28.* praecipit enim post suspensionem totalem, de qua actum est, Reos perseverantes & tertio citatos Beneficiis privandos esse.

POENA PECUNIARIA. *Quibus hujus pœna tribuenda sit pecunia?*

Quantum ad pœnas pecuniarias decretas in eos qui negligunt, nihil inventum est antiquius, quam quod legitur *numero 36.* Capitularis Metensis anni 753. Statuit de Presbyteris & Clericis, ut Archidiaconus Episcopi eos ad Synodum commoneat una cum Comite: & si quis contempserit, Comes eum distringere faciat, ut ipse Presbyter, aut Defensor suus, sexaginta solidos componat, & ad Synodum eat. Solidi vero sexaginta de ipsa causa in Sacellum Regis veniant. Idem Canon pariter legitur in Concilio Compendiensi anni 757. *Capitularium Carol. Mag. Tom. I. pag. 184. & in Canone XI. Lib. V. Capitular. ibid. pag. 828.* cum hoc tamen discrimine, quod hoc in ultimo Canone solus Archidiaconus faciat monitiones, & Comes iussione Episcopi monitus, distringere faciat eum, qui ire contempserit.

Synodus Andegavensis anni 1298. utitur pariter pecuniaria pœna, ad Parochos ad Synodum cogendos; verum multò minor est, quam illa, de qua modò mentionem fecimus: cum quinque Asses duntaxat ab absentibus exigat, altera sexaginta. Praeterea, observandum est, hanc pœnam impositam fuisse, quia veniæ facilitate consilii Parochi, ad Synodum venire contemnebant.

Verisimile est ab Episcopo piis operibus collocari hanc pecuniam, ut facere tenebatur. Hanc propter obligationem, in posterum, quoties Canones decreverunt, vel permiserunt pœnas pecuniarias in eos, de quibus agimus, semper eas piis in operibus collocavere. Multa sunt exempla.

Primum legitur in Concilio Burdigalensi anni 1583. *cap. 33.* Cum primò significasset hoc Concilium, fatius fore aliquam pœnitentiam imponere iis, qui sine iustâ causâ ad Synodum venire contempserunt, verum, qui comparuerunt ad probandam contumaciam; tamen permittit in eos decernere pecuniariam pœnam, modo id expedire iudicet Episcopus, eâ tamen Lege, ut pecuniae summa in pia opera duorum Canonicorum consilio sit convertenda.

Secundum exemplum destinationis pœnae pecuniariae piis operibus in eos latae, qui ad Synodum Dioecesanam venire neglexerint, reperitur in Concilio Aquensi 1585. sub finem TITULI de Synodo Dioecesana. Postquam enim statuit, eos, qui in Sessione Synodali defuerint, sex aureis nummis esse multandos, eos esse destinandos, subiungit, Seminario, vel alteri pio loco.

Tertium Exemplum extat in Concilio Narbonensi anno 1609. *cap. 28.* Omnes Episcopos Provinciae hor-

tatur, ut agant mitius cum eis, qui à Synodo abfuerint, si infra mensem, post eandem, comparuerint, absentiae causam iustam allaturi; & ut multam pecuniariam in pios usus convertant.

Hi sunt Canones, haec sunt Statuta praecipua, quae absentiam à Synodo severius puniant, & quò magis ad pœnas ab ipsis latas in absentes à Synodis, eò magis concludo, Secundum Ordinem, ea in Synodo, aliqua gavissimum fuisse auctoritate; in nullius enim mentem venerit, si celebrata duntaxat fuisset ad monita accipienda, aut rationem Ministerii reddendam, aut ad audiendam Novorum Lectionem Statutorum, in eos tam severe fuisse animadversum, qui abfuerint, cum à Sodalibus suis generalia monita accipere poterant, lecta Statuta, & literis Ministerii sui rationem reddere poterant eandem, quam in Synodo viva voce reddidissent. Ut igitur malum, quod hâc culpâ admisisset, his tribus capitibus observatis facile potuisset reparari, non tam severe punienda fuisset: e contra, si Secundus Ordo Synodo interfuisset, ut cum Episcopo de rebus Dioecesis gravibus deliberaret, de urgentibus necessitatibus, de modo abusu corrigendorum, vel de modo iisdem occurrendi; tunc, qui interesse negligebant, magnum commitebant malum, quod in posterum vix reparari poterat: nam, quo major est numerus hominum in difficibus rebus versatorum, eò certius est ab ipsis latum iudicium, certius detegitur veritas, & quae sunt agenda securius inveniuntur; cum, si duobus vel tribus in suo nomine congregatis, se in medio eorum futurum promiserit Christus, tantò magis eum tunc interfuturum credendum est, quando in unum magna convenerit turba Sacerdotum. Spiritus Sancti testatur praesentiam congregatio Sacerdotum: verum est enim quod legitur, quia non potest veritas mentiri, cujus in Evangelio ista sententia, ubi duo vel tres congregati fuerint in meo nomine, ibi & ego sum in medio eorum: quod cum ita sit, si nec huic tam brevi numero Spiritus Sanctus deest, quantò magis tunc interesse credimus, quando in unum convenit tanta turba Sacerdotum. CAEST. I.

CAPUT IX.

Probationes auctoritatis Secundi Ordinis in Dioecesana Synodo, desumptae ex Provocationibus ad Synodos Dioecesanas delatis.

olim saepe ad Concilia provocabatur, multique sunt Canones, qui de hac provocatione loquuntur, Antonius AUGUSTINUS *Epirome veteris Juris Canonici Lib. V. Tit. XXXIX.* hos in unum redegit ad Duodecimum usque Saeculum inclusive.

Harum provocationum exemplo, aliqua ad Synodum Dioecesanam delatae sunt, ita saltem sentire videtur BOCHELLUS, qui agens de Synodo Dioecesana, *Ecclesiae Gallicanae Decretor. Lib. V. Tit. XIX. Cap. LV. & LIX.* profert duos Canones, qui de iis Provocationibus mentionem faciunt: unus antiquus est, recens alter. Primus est Canon quintus Concilii VASENSIS, Gallicè *Vaison*, congregati anno 442. Hic Author hoc Concilium anno 444. collocat: verum errat. Haec sunt Concilii verba attentione digna ex merito Collectoris, illa, ut consilio suo congrua, referentis *cap. LIX. si quis Episcopi sui sententiae non acquiescit, recurat ad Synodum.* Sed non dissimulandum, non constare hunc Canonem de Synodo Dioecesana esse intelligendum. Primò enim, antiqui Canones, *Synodo*, sine additione, non intelligebant *Synodum Dioecesanam*, ut in posterum factum est; sed *Concilium*, aut Episcoporum conventum. Secundò, non omninò patet, medio Saeculo Quinto Episcopos iam Synodos congregasse Dioecesanas, ad quas totus Clerus convenire deberet, ut cum eo de rebus Dioecesis tractaret, ut probatum testimoniis de Origine Synodorum supra relatis. Tertio Concilium loquitur de Synodo auctoritate superiori Episcopo; nec verisimile